

 Inspectie van het Onderwijs
 Algemeen en Ouderwĳf, Onderwijs en Wetenschap

OPBRENGSTGERICHT WERKEN

Ellen Timminga
Maart 2011

Inhoud presentatie

1. Resultaten inspectieonderzoek 2009 naar OGW bij rekenwiskunde in het basisonderwijs
2. OGW op Dalton scholen (resultaten onderzoek Onderwijsverslag)
3. Een praktijkvoorbeeld

Inspectieonderzoek

1. Wat doen basisscholen aan opbrengstgericht werken (bij rekenwiskunde)?
2. Wat is de relatie tussen opbrengstgericht werken en leerresultaten?

Resultaten: wat doen scholen aan OGW?

Schoolniveau:

- toetsgegevens voldoende beschikbaar,
- helft scholen analyseert deze systematisch,
- helft scholen legt conclusies vast,
- kwart heeft doelen geformuleerd voor leerresultaten,
- helft scholen werkt planmatig aan verbeteringen rekenwiskunde,
- minder dan de helft geeft expliciet aan te streven naar goede resultaten en heeft hoge verwachtingen van leerlingen.

Resultaten: wat doen scholen aan OGW?

Groepsniveau:

- uitleg duidelijk op meeste scholen,
- helft besteedt expliciet aandacht aan leerdoelen,
- aandacht voor leerstrategieën op circa 75% scholen,
- vooral productgerichte ipv procesgerichte feedback,
- op 30% geen hoge verwachtingen van leerlingen,
- afstemming op basis van mogelijkheden methoden,
- afstemming voor zorgleerlingen is op circa 25% onvoldoende (voor meerbegaafde leerlingen circa 35% onvoldoende),
- helft stemt o/p aantoonbaar af nav foutenanalyses,
- tijd wordt nauwelijks afgestemd op groepsniveau (50%) wel individueel (70%),
- groep 2 veel minder opbrengstgericht dan 4, 6 en 8.

Resultaten: wat doen scholen aan OGW?

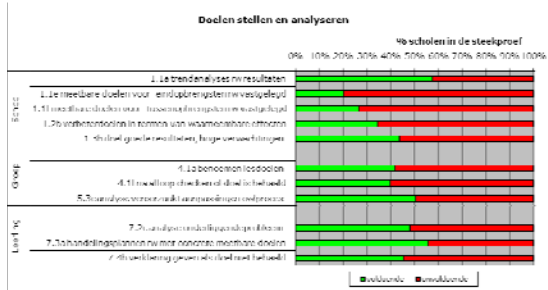
Leerlingniveau:

- 30% heeft geen criteria vastgelegd voor opsporen zorgleerlingen,
- minder dan de helft maakt gerichte probleemanalyses,
- op 70% hulp door leraren met voldoende ortho-didactische kennis,
- op 17% leerwinstanalyses voor alle leerlingen.

Bovenschools niveau:

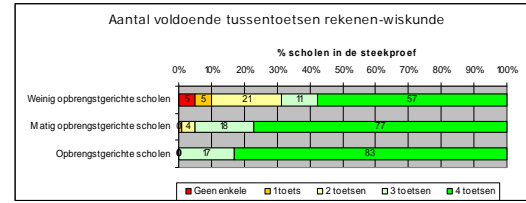
- beperkt onderwerp van onderzoek,
- bijna 20% scholen praat nooit over opbrengsten met bestuur.

Resultaten: wat doen scholen aan OGW?

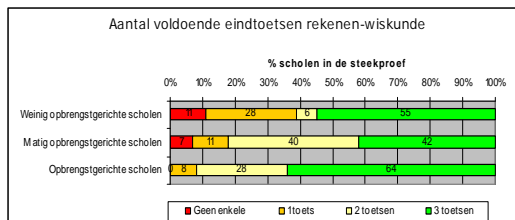

Resultaten: relatie OGW en leerresultaten?

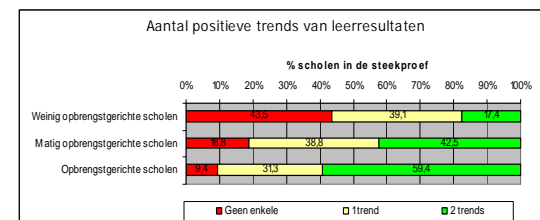
Opbrengstgericht: 23% van de scholen
 Matig opbrengstgericht: 61% van de scholen
 Weinig opbrengstgericht: 16% van de scholen

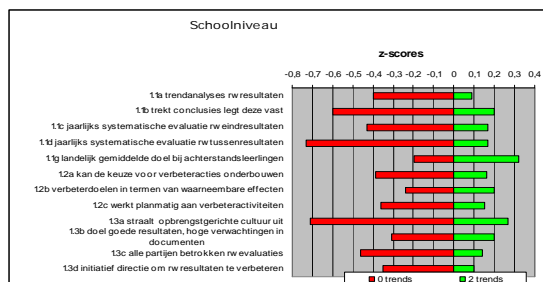
Resultaten: relatie OGW en leerresultaten?

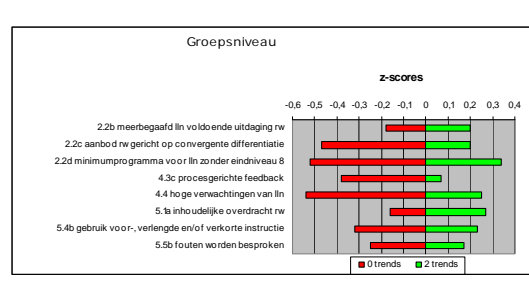
Resultaten: relatie OGW en leerresultaten?

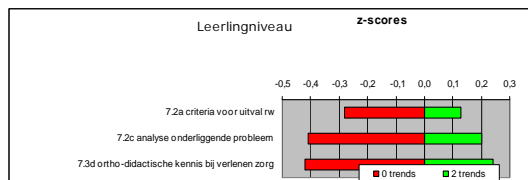
Resultaten: relatie OGW en leerresultaten?

Resultaten: relatie OGW en leerresultaten?

Resultaten: relatie OGW en leerresultaten?

Conclusies inspectieonderzoek 2009 (1)

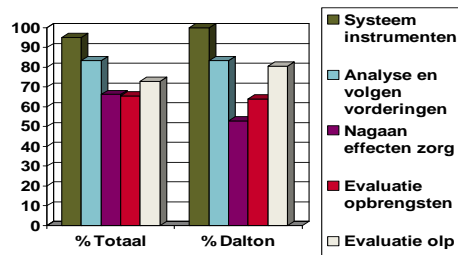
- Stand van zaken opbrengstgericht werken:
 - opbrengstgericht werken bij rekenen-wiskunde kan nog flink verbeteren (zie ook Onderwijsverslag 2008/2009),
 - positief: gegevens zijn beschikbaar op de scholen,
 - met name doelen stellen en analyseren is zwak,
 - kwaliteitszorg meest zwakke aspect.

Conclusies inspectieonderzoek 2009 (2)

- Aantoonbaar positief effect op trend leerresultaten:
 - conclusies uit analyses trekken en vastleggen,
 - systematisch analyseren tussenresultaten,
 - opbrengstgerichte cultuur,
 - minimumprogramma voor Iln die eindniveau groep 8 niet halen,
 - hoge verwachtingen,
 - convergente differentiatie,
 - analyse problemen van uitvallers,
 - ortho-didactische kennis bij leraren die hulp geven.

OGW op Dalton scholen

- 37 Daltonscholen drie jaren steekproeven onderwijsverslag

Praktijkvoorbeeld: groep 8

- Christelijke school in middelgrote gemeente.
- Drie jaar onvoldoende leerresultaten.
- Veel achterstandsl leerlingen.
- Aan de slag na inspectiebezoek.
- Verhaal leerkracht groep 8.
- Team functioneren.
- Rol directie.

Praktijkvoorbeeld: voor de start groep 8

- Groepsanalyse: waarin is de groep sterk en welk vak verdient extra aandacht?
- Indeling van de leerlingen in niveaugroepen op basis van vaardigheidsscores.
- Niveaubepaling per kind per vak.
- Bepalen van de hoeveelheid tijd die elk vak krijgt.

Praktijkvoorbeeld: voor de school betekende dit

- 4 niveaugroepen rekenen.
- 3 niveaugroepen spelling.
- 2 niveaugroepen begrijpend lezen (ook bij wereldoriëntatie).
- 5x per week 60 min rekenen (i.p.v. 45 min).
- 5x per week spelling (i.p.v. 3).
- 4x per week begrijpend lezen (i.p.v. 2x).

Praktijkvoorbeeld: doelen

- Voor het schooljaar een einddoel vaststellen: ongeacht met welk niveau kind binnenkwam in groep 8, een normale vaardigheidsgroei verwachten.
- Tussendoelen stellen voor de bloктоetsen.
- Evaluatiemoment in november met eventueel aanpassen van de doelen.
- Wat heeft het kind nodig om de doelstelling te behalen?
- Motivatie? Leren met je handen? Herhaling van de uitleg? Basisvaardigheden trainen?
- Groepshandelingsplannen.
- Individuele handelingsplannen.

Praktijkvoorbeeld: bekend maar zeer belangrijk

- Ken je methode.
- Ken je doelen.
- Ken de manier van vraagstelling binnen de toetsen.
- Gebruik de leertijd zo effectief mogelijk.
- **Ken** de kinderen.
- Heb hoge verwachtingen.
- Investeer in wat ze nodig hebben.
- Reageer op hulpvragen – zowel van ouders als van kinderen.
- Registreer wat er gebeurt.

Meer informatie

Zie www.onderwijsinspectie.nl

- Rapport themaonderzoek (november, 2010): "Opbrengstgericht werken in het basisonderwijs".
- Brochure (januari 2011): "Opbrengsten maak er werk van".

Tijdschrift Basisschoolmanagement nov 2010 (themanummer opbrengstgericht werken)